

CURS ACADÈMIC: 2001-02

LLICENCIATURA: Comunicació Audiovisual

CURS: 1er

Codi:	20693
Assignatura:	Teoria i Pràctica de la Redacció Periodística
Tipus d'assignatura:	Troncal
Nº de crèdits:	10
Professorat:	Teoria: Xavier Bertran (grup 41) Pràctica: Gemma Casamajó (grup 42) (grup 43)
Quadrimestre:	1er

OBJECTIUS DE L'ASSIGNATURA:

Els objectius de l'assignatura són que els alumnes de Comunicació Audiovisual assoleixin un coneixement bàsic del redactat periodístic informatiu i coneguin els gèneres que més relació poden tenir amb la seva activitat professional futura: crònica d'espectacles, anàlisi, entrevista, reportatge, columna d'opinió.

TEMARI

ELS CONCEPTES PRIMERS

1- EL CONCEPTE DE PERIODISME

Els orígens del periodisme modern. L'evolució.
Condicions històriques del periodisme de masses.
Uniformitat de la tradició consolidada: gèneres, maneres de redactar.
El periodisme als mitjans audiovisuals.

2- ELS FETS, LA NOTÍCIA I LA INFORMACIÓ

Distinció entre fets, notícia i informació.
Rumor i notícia.
El trencament de la informació en períodes i temes.
Limitacions a una informació certa de la realitat.
Notícia com a redacció estructurada.
Tipus de notícia.
Format de la notícia segons els mitjans.

3- ELS CRITERIS D'IMPORTÀNCIA PERIODÍSTICA

Importància objectiva, social i periodística.
Factors psicològics de l'interès del lector: instints, emocions i sentiments.
Factors d'interès del lector: actualitat, proximitat, notorietat, raresa, conflicte, suspens, violència, diners, sexe, interès humà, coneixement, conseqüències...
Factors professionals d'importància d'una notícia: grup d'empreses, model del diari, ideologia personal, compromisos, rutines. Notícies imprescindibles.
El barem del lector. El perfil del lector de cada publicació.

4- ELS GÈNERES PERIODÍSTICS

Paper històric dels gèneres. Raons de la divisió universal en gèneres.
Tipologia dels gèneres periodístics.

Els continguts d'un diari: informació, interpretació, opinió, serveis, entreteniment, formació, creació artística.

La hibridació dels gèneres. El nou periodisme. Ficció i realitat. El periodisme de la societat de l'espectacle.

5- ELS MODELS DE DIARI

Models de premsa diària. Formats i continguts.

Informatiu-interpretatiu. Popular-sensacionalista. D'opinió.

Hibridació de models i tendències de futur.

L'elecció d'un model de diari. Estudis previs. Exemples amb els diaris catalans.

LA REDACCIÓ PERIODÍSTICA

6- ELS LLENGUATGES

Distinció entre expressió oral i escrita

La relació de poder i els afeblidors.

Els sobreentesos culturals. La simplificació compensada pels gestos.

Els proverbs i prosubstantius. La precisió lèxica.

Les el·lipses i incongruències.

L'ordre de la frase.

La parla erràtica. Els incisos.

Els estereotips de les parles literària i administrativa.

El català estàndard i els argots. Els neologismes.

DISTINCIÓ ENTRE ELS LLENGUATGES DE PREMSA, RÀDIO I TV

Comunicació a través de formes especialitzades.

Signes i llenguatge del cos. La naturalitat i la seguretat. La improvisació o la correcció.

L'evanescència de la paraula. La redundància. Les relectures.

7- LA REDACCIÓ PERIODÍSTICA

La divisió de la realitat en períodes i en unitats.

El factor temps. Diferència de mitjans segons periodicitat.

QUALITATS DELS TEXTOS INFORMATIUS

L'exposició ordenada de les idees.

Idea central i secundàries. Els ítems.

Paper ordenador de les 5 w.

Precisió, claredat.

Versemblança, seguretat.

Legibilitat i comprensibilitat.

Llenguatge i estil periodístics. Llibres d'estil.

Síntesi. Control d'adjectius, subordinades, pronoms personals, omissions.

Estereotips.

8- ELS RECURSOS GRAMATICALS

Correcció gramatical: puntuació, ortografia, morfologia, sintaxi.

L'ordre lògic de la frase. Col·locació dels complements.

El complement directe. Els pronoms personals i febles. El possessiu.

Els recursos sintàctics: connectius, frases de transició.

L'eliminació d'elements paràsits.

Correctors. Correcció de teletips. Correcció en pantalla.

ELS RECURSOS LITERARIS

El periodisme estricte i el periodisme literari.

Narració i descripció, cites, argumentació. Presència en els gèneres periodístics.

Els períodes de la retòrica clàssica.

Els trops.

LA COMPOSICIÓ D'UN ARTICLE INFORMATIU

9- EL LEAD O ENTRADETA

Les 5/6 W: qui, què, quan, on, com i per què.

Paper com a síntesi de la notícia.

Paper com a organitzador del text.

Paper del lead.

Tipologia dels leads.

El coll o tie-in.

10- ELS ÍTEMS D'UNA INFORMACIÓ

Les cèl·lules d'una informació: els ítems.

La distinció dels ítems en l'escriptura d'un article i en el seu anàlisi.

11- L'ORGANITZACIÓ DEL COS

La divisió en paràgrafs del text. El ritme.

Paràgraf partit.

Tema i materials secundaris.

La piràmide invertida. El criteri de l'interès decreixent.

ELS DESGLOSSAMENTS. ELS PEUS DE FOTO

12- LA TITULACIÓ

Títol, avant-títol i subtítol.

Titulació informativa i titulació expressiva.

La síntesi en la titulació. Les el·lipses de la frase anglesa. El protagonisme del verb.

Estil de titulació segons models de diari.

ELS TITOLETS I ELS DESTACATS

13- EL GRAFISME

Els elements gràfics a la premsa.

El paper gràfic del cos de les lletres.

La col·locació en la pàgina.

Les fotografies.

Els infogràfics.

Els gràfics artístics.

Els acudits i les tires còmiques.

14- LA SÍNTESE DE LES NOTÍCIES D'AGÈNCIA

La recomposició dels fets.

La credibilitat de les dades.

L'adquació al itjà, a la secció i a l'espai disponible.
La rectificació lògica, sintàctica i morfològica.

15- LES NOTÍCIES MÚLTIPLES.

Necessitat d'un nexa d'unió: país, tema...
Estructura estàndard de la notícia múltiple.

16- RODES DE PREMSA, TAULES RODONES, CONFERÈNCIES

EL MATERIAL INFORMATIU

17- LES FONTS D'INFORMACIÓ

Fonts pròpies i exteriors. Primera, segona i tercera mà. Oficials i oficioses.
Espontànies, compulsives. Reticents.
Les agències de notícies. La informació de qualitat, circuits reservats.
Gabinets de premsa, comunicats, portaveus, agregats, assessors de premsa.
Periodisme d'investigació.
Interès de la font. Fiabilitat. Verificació, contrast de versions.
Identificació de la font. Atribució.
El secret professional.
Off the record. Informacions embargades. Filtracions. Rumors. Intoxicació.
Prestigi professional segons les fonts. L'agenda.

18- LA DOCUMENTACIÓ

Els arxius dels diaris. Hemeroteques. Biblioteques.
La consulta als especialistes.
La confirmació dels protagonistes.
Comparació de fonts i verificació.

19- LES CITES

Cites directes, indirectes i mixtes.
Resum de cites.
L'atribució de les cites.

ALGUNS GÈNERES ESPECÍFICS

20- ELS GÈNERES INTERPRETATIUS

Característiques i tipologia

21- LA CRÒNICA

La figura del cronista.
Recursos: antecedents, narració descripcions, cites.
Tipus de crònica segons tema, lloc, etc.
Les cròniques cinematogràfiques. Les cròniques de ràdio i TV.

22- EL REPORTATGE

Característiques i tipologia.
Esquema estàndard: Lids, plantejament del tema, antecedents, desenvolupament, conclusions, final.

Altres estructures: cronològica, del discurs clàssic...

Tipus de lids: informatiu, d'interrogació, d'ambient, d'impacte, de cita...

Els finals: recuperació del lid, finals de resum, cites o anècdotes significatives, gag final...

Recursos de contingut.

23- L'ENTREVISTA

Entrevista com a reportatge de persona o de tema.

Els recursos de l'entrevista: presentació del personatge, tipus de lids, aproximacions diferents.

Recursos externs: documentació, entrevistes prèvies, cites.

TIPUS D'ENTREVISTA

Segons el contingut: de personatge, de tema, del cor.

Segons la forma: pregunta-resposta, esquema fix de preguntes, qüestionari Proust, tertúlia, creació.

Entrevista múltiple. Taula rodona. Roda de premsa.

Entrevista sol·licitada, pactada, amb qüestionari previ, textual, de redacció conjunta.

L'ART DE PREGUNTAR

Les barreres del paper del personatge.

Conèixer el personatge, temes distintius, documentació prèvia, qüestionari previ, conducció del diàleg, aprofitar temes inesperats.

Adaptació a cada personatge. Silenciosos, prolixos. Experts.

La distància afectiva. Atenció, respecte, cordialitat, exigència, crida a la intel·ligència.

Les pors. Els greuges acumulats.

Guiar la conversa: evitar façanes, recentrar, no intimidar-se.

L'enregistrament de les entrevistes i les notes.

La propietat de l'entrevista. L'abús del poder.

24- LA SEMBLANÇA O RETRAT

El retrat interpretatiu del personatge.

Hibridació d'entrevista i semblança.

Recursos de la semblança.

25- ELS GÈNERES D'OPINIÓ

El paper periodístic de l'opinió.

Gèneres.

LA COLUMNA D'OPINIÓ.

LA DINÀMICA D'UNA REDACCIÓ

26- DE L'ESDEVENIMENT A LA NOTÍCIA

Un esdeveniment i la seva repercussió immediata.

Els circuits d'avís al diari.

La selecció de notícies en la redacció. El paper de gate keeper.

La tradició i les rutines. Els criteris del cap de secció. El consell de redacció.

L'adjudicació final d'un espai. Importància segons el nombre de línies, lloc a la plana, lloc al diari o als suplementos, acompanyament gràfic i de destacats.

La redacció de la notícia.

DEL DESIG DE PROPAGANDA A LA PARANOTÍCIA

Estratègia del gabinet de premsa.

Convocatòria de rodes de premsa, visites, dinars, actes ficticis.

L'atenció del diari.

27- L'ORGANITZACIÓ D'UNA REDACCIÓ

Categories laborals: director, director adjunt, subdirectors, redactor en cap, cap d'àrea, cap de secció, redactor, auxiliar de redacció. Columnistes fixos. Col·laboradors.

Redactor de taula, de carrer, enviat especial, corresponsal.

Fotògrafs, maquetistes, documentalistes, grafistes.

La divisió en seccions.

28- CONDICIONANTS SOBRE EL PERIODISTA

Ideològics, polítics, professionals, econòmics.

Influències: l'empresa, la redacció, l'ofici. Els poders fàctics. Els temes tabú.

Manipulació. Orientadors de l'opinió pública. Intoxicació.

Autocensura i Censura. Clàusula de consciència.

BIBLIOGRAFIA:

Fontcuberta, Mar de: La noticia. Paidós, Barcelona, 1993.

Gómez Mompart, Josep lluís: Los titulares de prensa, Editorial Mitre, Barcelona, 1982.

Gomis, Llorenç: Teoria dels gèneres periodístics, Generalitat de Catalunya, Barcelona, 1989.

Núñez Lavedeze, Luís: Introducción al periodismo escrito, Ariel Comunicación, barcelona, 1995.

METODOLOGIA DOCENT:

Aquesta és una assignatura teòrico-pràctica, que posa el centre en la realització de pràctiques periodístiques i que, per tant, orienta les classes teòriques a subministrar els coneixements necessaris per al redactat professional d'articles.

Les pràctiques es realitzaran:

A l'aula de teoria, a partir d'article publicats i de supòsits periodístics.

a les aules d'informàtica, a partir d'informacions d'agència o publicades.

fora de la Facultat, cobrint notícies reals.

CRITERIS D'AVUACIÓ:

De manera preferent, la nota de curs s'obtindrà per avaluació contínua dels exercicis pràctics i de les proves teòriques, sense necessitat d'exàmens.

Tot alumne, però, vingui o no a classe, té dret a un examen final.